

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
DIREKTORAT ZA JAVNI SEKTOR

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 16 50
F: 01 478 16 99
E: gp.mnz@gov.si
www.mnz.gov.si

Številka: 007-260/2014-2

Datum: 11. 9. 2014

Zadeva: Uveljavljanje pravic ministrov in državnih sekretarjev po prenehanju mandata in javnih uslužbencev, zaposlenih v kabinetih v povezavi z nastopom nove vlade

V zvezi z vprašanji glede uveljavljanja pravic ministrov in državnih sekretarjev po prenehanju mandata ter javnih uslužbencev, zaposlenih v kabinetih, je Ministrstvo za notranje zadeve pripravilo naslednja pojasnila:

1. Prenehanje funkcije predsednika vlade, ministra in generalnega sekretarja vlade:

V skladu s 115. členom Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 69/04, 69/04, 68/06, 47/13 in 47/13) funkcija predsednika vlade in ministrov preneha, ko se po volitvah sestane nov državni zbor, funkcija ministrov pa tudi z vsakim drugim prenehanjem funkcije predsednika vlade ter z razrešitvijo ali odstopom ministra, morajo pa opravljati tekoče posle do izvolitve novega predsednika vlade oziroma do imenovanja novih ministrov. Navedena ustavna določba torej pomeni, da lahko minister pravice po prenehanju funkcije uveljavlja šele po imenovanju novega ministra, saj mora do takrat opravljati tekoče posle.

Glede na ustavno ureditev prenehanja funkcije ministra, mora minister dejansko opravljati svoje delo do nastopa dela drugega ministra, kar seveda pomeni, da čas prenehanja opravljanja funkcije ministra ter čas prenehanja njegovega dela nista enaka. Minister v času, ko opravlja tekoče posle, opravlja delo ter ima pravice iz dela, ki mu pripadajo kot ministru. V delovno-pravnem smislu torej ministru, ki opravlja tekoče posle, do imenovanja novega ministra gredo pravice iz delovnega razmerja.

V skladu z 32. členom Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 - uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 - ZUKN, 8/12, 21/13 in 47/13 - ZDU-1G) se za pravice predsednika vlade, ministrov in generalnega sekretarja vlade do plače in nadomestil ter drugih osebnih prejemkov in povračil, do socialnega zavarovanja in dopustov ter **za pravice po prenehanju mandata smiselno uporabljajo določbe Zakona o poslancih** (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1, 109/08, 39/11 in 48/12). Tudi generalni sekretar vlade, ki mu funkcija preneha, mora enako kot predsednik vlade in ministri opravljati tekoče posle do imenovanja novega funkcionarja, pravice v zvezi s prenehanjem mandata pa mu gredo od naslednjega dne po dnevu imenovanja novega generalnega sekretarja vlade. Upošteva se navedeno tudi predsedniku vlade in ministrom, ki jim je prenehala funkcija z dnem konstituiranja državnega zbora, pravice po prenehanju mandata gredo šele od naslednjega dne po dnevu prisega novih ministrov, in sicer na podlagi 37. in 38. člena zakona o poslancih, ki se glasita:

37. člen

Poslanec, ki je bil do izvolitve v delovnem razmerju, ima pravico, da se v treh mesecih po prenehanju poslanskega mandata vrne na delo, ki ga je opravljal, ali na drugo delo, ki ustreza vrsti in stopnji njegove strokovne izobrazbe.

38. člen

Poslanec, ki mu je prenehal mandat in iz objektivnih razlogov ne more nadaljevati prejšnjega dela ali dobiti druge ustrezne zaposlitve in ne izpolnjuje minimalnih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine brez zmanjšanja v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma s posebnimi predpisi, v katerih je urejena pravica do starostne pokojnine, ima, dokler se ne zaposli ali začne opravljati pridobitne dejavnosti oziroma dokler ne izpolni navedenih pogojev za upokožitev, pravico do nadomestila v višini 80 % zadnje plače, ki jo je prejemal, ko je opravljal funkcijo, vendar najdlje šest mesecev od prenehanja mandata.

Pravica do nadomestila iz prejšnjega odstavka se lahko podaljša do izpolnitve v prejšnjem odstavku navedenih pogojev za upokožitev, vendar najdlje še za šest mesecev.

Poslanec, ki je opravljal funkcijo poslanca že pred mandatom, ki mu je prenehal, ima za vsak prejšnji zaporedni mandat pravico do dodatnega trimesečnega nadomestila plače, vendar ne več kot šest mesecev skupaj.

Poslanec, ki mu je funkcija poslanca prenehala pred potekom šestih mesecev od potrditve mandata, nima pravice do nadomestila plače.

Poslanec, ki je bil do potrditve mandata v delovnem razmerju in mu pravice ter obveznosti iz tega delovnega razmerja na podlagi sporazuma z delodajalcem mirujejo, po prenehanju mandata nima pravice do nadomestila.

Čas prejemanja nadomestila se poslancu, ki mu je prenehal mandat, šteje v delovno dobo. V tem času je socialno zavarovan po predpisih, ki urejajo socialno zavarovanje oseb v delovnem razmerju, ob upokožitvi pa mu pripada pravica do odpravnine.

Glede na to, da se za pravice ministrov po prenehanju mandata v skladu z določbami zakona o vladi smiselno uporabljajo določbe zakona o poslancih, navedene določbe pomenijo:

- da se ima minister po prenehanju mandata pravico v treh mesecih vrniti k delodajalcu na delo, ki ga je opravljal ali na drugo delo, ki ustreza vrsti in stopnji njegove strokovne izobrazbe, v času do vrnitve pa prejema nadomestilo plače v višini 80% zadnje plače, ki jo je prejemal, ko je opravljal funkcijo,
- če pa se ne more vrniti na prejšnje delo oziroma dobiti ustrezne zaposlitve pa ima pravico do nadomestila plače v višini 80% zadnje plače, ki jo je prejemal, ko je opravljal funkcijo, dokler se ne zaposli oziroma dokler ne izpolni pogojev za upokožitev po splošnih predpisih, vendar najdlje šest mesecev od prenehanja mandata.

2. Pravice državnih sekretarjev po prenehanju funkcije:

V skladu z 32. členom Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 - uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 - ZUKN, 8/12, 21/13 in 47/13 - ZDU-1G) se za pravice državnih sekretarjev po prenehanju funkcije smiselno uporabljajo določbe Zakona o funkcionarjih v državnih organih (Uradni list RS, št. 30/90, 21/91, 18/91, 22/91, 4/93, 18/94 - ZRPJZ, 109/12 in 21/13, v nadaljevanju ZFDO), in sicer 14. člen, ki se glasi:

14. člen

Funkcionar, ki mu je prenehala funkcija in iz objektivnih razlogov ne more nadaljevati z opravljanjem prejšnje funkcije ali nadaljevati prejšnjega dela ali dobiti druge ustrezne zaposlitve in ne izpolnjuje minimalnih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine brez zmanjšanja v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma s posebnimi predpisi, v katerih je urejena pravica do starostne pokojnine, ima, dokler se ne zaposli ali začne opravljati funkcije ali začne opravljati pridobitne dejavnosti oziroma dokler ne izpolni navedenih pogojev za upokožitev, pravico do nadomestila plače v višini 80 odstotkov zadnje mesečne plače, ki jo je prejel, ko je opravljal funkcijo, vendar najdlje tri mesece od prenehanja funkcije. Če je namesto zadnje plače prejel nadomestilo, se nadomestilo plače iz tega odstavka odmeri od zadnje mesečne plače, ki bi jo prejel, če bi opravljal funkcijo.

Pravica do nadomestila plače iz prejšnjega odstavka se lahko podaljša do izpolnitve pogojev za upokožitev, navedenih v prejšnjem odstavku, vendar najdlje še za šest mesecev.

Čas prejemanja nadomestila plače se funkcionarju, ki mu je prenehala funkcija, šteje v pokojninsko dobo. V tem času je socialno zavarovan po predpisih, ki urejajo socialno zavarovanje oseb v delovnem razmerju, ob upokožitvi pa mu pripada pravica do odpravnine.

Če funkcionarju preneha funkcija pred potekom šestih mesecev od izvolitve ali imenovanja, nima pravice do nadomestila plače.

Upošteva se navedeno določbo državni sekretar po prenehanju opravljanja funkcije nadaljuje z opravljanjem prejšnje funkcije ali opravljanjem prejšnjega dela ali dobi drugo ustrezno zaposlitev. Če državni sekretar po prenehanju opravljanja funkcije ne more nadaljevati z opravljanjem prejšnje funkcije, opravljanjem prejšnjega dela ali dobiti druge ustrezne zaposlitve, lahko uveljavlja pravico do nadomestila plače v višini 80 odstotkov zadnje mesečne plače, ki jo je prejel, ko je opravljal funkcijo, vendar najdlje tri mesece od prenehanja funkcije, vendar le, če je funkcijo državnega sekretarja opravljal več kot šest mesecev. Pravice po prenehanju mandata tudi državni sekretar praviloma uveljavlja z dnem imenovanja novega ministra. Res je, da v skladu s 17. členom Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 - uradno prečiščeno besedilo, 126/07 - ZUP-E, 48/09, 8/10 - ZUP-G, 8/12 - ZVRS-F, 21/12, 47/13 in 12/14) funkcija državnemu sekretarju preneha z dnem prenehanja funkcije ministra, vendar pa gre v tem primeru za funkcionarja, ki je v strokovno in izvedbeno pomoč ministru pri opravljanju njegovega dela, zato je tudi čas prenehanja delovnega razmerja ter opravljanja dela državnega sekretarja v odvisnosti od prenehanja dejanskega opravljanja dela ministra.

3. Pravica do nadomestila plače po prenehanju funkcije:

V 15. členu ZFDO je določeno, da o pravici funkcionarja, ki mu je prenehala funkcija, do nadomestila plače odloča organ, pristojen za njegovo imenovanje oziroma izvolitev, ali od njega

pooblaščenemu telu, za občinske funkcionarje pa delovno telo predstavniškega organa (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ).

Upošteva se navedeno določbo in določbo 38. a člena Zakona o poslancih, ki določa, da o pravici do nadomestila odloča pristojno delovno telo državnega zbora, pojasnjujemo, da o pravici ministra, ki mu je prenehala funkcija, do nadomestila plače, odloča Mandatno-volilna komisija.

O pravici državnega sekretarja, ki mu je prenehala funkcija, do nadomestila plače, pa na podlagi 15. člena ZFDO odloča Vlada RS oz. Komisija za administrativne zadeve in imenovanja. V sklepu o ustanovitvi, nalogah in sestavi vsakokratne Komisije za administrativne zadeve in imenovanja je namreč določeno, da komisija odloča o zadevah s področja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja ter po njegovem prenehanju za funkcionarje, ki jih imenuje vlada.

Nadalje 15. člen ZFDO določa, da mora za uveljavljanje pravice do nadomestila plače funkcionar, ki mu je prenehala funkcija, najkasneje v 15 dneh po prenehanju funkcije, pristojnemu organu predložiti vlogo za uveljavljanje pravice do nadomestila plače in dokazila o izpolnjevanju pogojev za pridobitev pravice do nadomestila plače. V primeru nemožnosti vrnitve na delovno mesto v okviru prejšnjega delodajalca mora izkazati, zakaj vrnitev ni mogoča. O vlogi za uveljavljanje pravice do nadomestila plače odloči pristojni organ v 14 dneh od prejema vloge z odločbo.

Funkcionarji morajo torej vlogi za uveljavljanje pravice do nadomestila plače po prenehanju funkcije priložiti najmanj dokazilo, da prejšnji delodajalec ne more več zagotoviti dela z utemeljitvijo, zakaj vrnitev ni več mogoča.

Prav tako mora v skladu z drugim odstavkom 38. a člena minister po prenehanju funkcije za uveljavljanje pravice do nadomestila najkasneje v 15 dneh po prenehanju mandata pristojnemu delovnemu telesu državnega zbora predložiti vlogo za uveljavljanje pravice do nadomestila in dokazila o izpolnjevanju pogojev za pridobitev pravice do nadomestila in v primeru nemožnosti vrnitve na delovno mesto v okviru prejšnjega delodajalca izkazati, zakaj vrnitev ni mogoča.

Pravica funkcionarja (ministra ali državnega sekretarja) prejemati nadomestilo plače po prenehanju funkcije izteče en dan pred dnevom, ki je po datumu enak dnevu začetka uveljavljanja pravice (primer: če funkcionar uveljavlja pravico do nadomestila s 15. v mesecu, potem pravica prejemanja nadomestila, ki mu pripada tri mesece, preneha 14. v tretjem mesecu, gre namreč za štetje delovne in pokojninske dobe, kjer se šteje že prvi dan uveljavljanja pravice).

Ministrstvo za notranje zadeve ob tem opozarja še, da pravica do nadomestila bivšemu funkcionarju preneha pred potekom šestih mesecev od prenehanja mandata, v naslednjih primerih:

- če začne opravljati funkcijo, z dnem pričetka opravljanja funkcije;
- če se v tem času zaposli, z dnem zaposlitve;
- če prične opravljati pridobitno dejavnost, z dnem začetka opravljanja te dejavnosti;
- če izpolni minimalne pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine brez zmanjšanja v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma s posebnimi predpisi, v katerih je urejena pravica do starostne pokojnine, z dnem izpolnitve teh pogojev.
- če minister ravna v nasprotju s četrtem in petim odstavkom Zakona o poslancih oziroma državni sekretar v nasprotju s petim in šestim odstavkom 15. člena Zakona

o funkcionarjih v državnih organih; v tem primeru mora vrniti zneske nadomestila plače, ki so bili prejeti neupravičeno.

4. Prenehanje delovnega razmerja javnih uslužbencev, katerih delovno razmerje je vezano na čas trajanja funkcije ministra:

Z dnem prenehanja funkcije ministra v skladu z določbo 69. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 - uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 - ZTFI-A, 69/08 - ZZavar-E in 40/12 - ZUJF) preneha tudi delovno razmerje za določen čas osebam na delovnih mestih, vezanih na osebno zaupanje funkcionarja (delovna mesta v kabinetu). Vendar je tudi v teh primerih treba upoštevati, da gre za delo javnih uslužbencev, ki so v pomoč ministru pri opravljanju njegovega dela, zato je tudi čas prenehanja delovnega razmerja ter opravljanja njihovega dela vezano na prenehanja dejanskega opravljanja dela ministra (delovno razmerje jim preneha, ko nastopi nov minister).

Pravice navedenih javnih uslužbencev po prenehanju delovnega razmerja določa četrti odstavek 73. člena ZJU, ki določa, da se v pogodbi o zaposlitvi takega javnega uslužbenca lahko določi pravica do odpravnine v znesku treh osnovnih plač za delovno mesto, na katerem so opravljali delo. Taka določba pomeni, da odpravnino v znesku treh osnovnih plač za delovno mesto, na katerem je opravljal delo, lahko prejme le javni uslužbenec, ki je imel to pravico določeno v pogodbi o zaposlitvi. Glede določanja konkretne višine zneska je treba upoštevati določbo ZJU, kar pomeni, da znaša morebitna odpravnina tri osnovne plače delovnega mesta, torej se kot osnova za izračun upošteva uvrstitev delovnega mesta v plačni razred v skladu s Kolektivno pogodbo za državno upravo, uprave pravosodnih organov in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS št. 60/08, 83/10 in 89/10).